

Рівень знань про олімпійський рух школярів та юних спортсменів в Автономній Республіці Крим

Мут'єв А.В.

Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського

Анотації:

Досліджено рівень олімпійських знань юних спортсменів Криму і встановлено, що він достовірно не відрізняється від рівня школярів, що не займаються спортом. В експерименті приймали участь 642 школяра з 20 навчальних закладів міст та сіл Криму. Рекомендовано створення окремої підсистеми олімпійської освіти і виховання, яка б забезпечувала високий рівень знань про олімпійський рух, мотивацію, закріплення типів, зразків, моделей поведінки юних спортсменів відповідно до олімпійських ідеалів.

Мут'єв А.В. Уровень знаний об олимпийском движении школьников и юных спортсменов в Автономной республике Крым. Исследован уровень олимпийских знаний юных спортсменов Крыма и установлено, что он достоверно не отличается от уровня школьников, не занимающихся спортом. В эксперименте принимали участие 642 школьника из 20 учебных заведений городов и сел Крыма. Рекомендовано создание отдельной подсистемы олимпийского образования и воспитания, которая бы обеспечивала высокий уровень знаний об олимпийском движении, мотивации, закреплении типов, образцов, моделей поведения юных спортсменов в соответствии с олимпийскими идеалами.

Mutiev A.V. The level of Olympic knowledge's of schoolboys and young sportsmen of Crimea. The level of Olympic knowledge of young sportsmen of Crimea is explored and it is set that it does not differ from the levels of schoolboys, which do not go in for sports. In experiment took part 642 schoolchildren from 20 educational establishments of Crimea. Creation of the separate system of Olympic education, which would provide the high level of knowledge about Olympic movement, motivation, fixing of types, standards, models of conduct of young sportsmen's, in accordance with Olympic ideals is recommended.

Ключові слова:

олімпійський рух, знання, рівень, школярі, спортсмени.

олімпійське движение, знания, уровень, школьники, спортсмены.

Olympic movement, knowledge, level, schoolboys, sportsmen's.

Вступ.

Нині в умовах реформування національної освіти, інтеграції її до Європейського освітнього простору виникає нагальна потреба пошуку нетрадиційних підходів до освіти та виховання.

Ці підходи сприяють створенню гуманістичних традицій в системі освіти: необхідно навчати дітей гуманістичному способу засвоєння світу, вмінню наслідувати високі моральні принципи, виховувати в молоді відношення до людини, як до найвищої цінності.

Одним із варіантів вирішення цієї складної проблеми може бути організація освітньо-виховного процесу на основі ідеології олімпізму, шляхом олімпійської освіти [2, 7], що стосується як загальноосвітніх, так і позашкільних закладів, зокрема спортивного профілю.

Головною метою олімпійської освіти є впровадження дієвої системи фізкультурної просвіти, яка покликана сприяти вихованню молоді на гуманістичних ідеалах олімпізму, формуванню знань в галузі олімпізму і Олімпійських ігор, формуванню традицій і культури здорового способу життя, престижу здоров'я, залучення до активних занять фізичною культурою і спортом [2, 5].

Результати багатьох досліджень, які проведено серед школярів, студентів, вчителів фізичної культури та тренерів з видів спорту [3, 8 та ін] свідчить про те, поряд із зростаючим інтересом молоді до спорту, олімпійських ігор спостерігається слабке засвоєння ними ідеалів, цінностей та традицій олімпізму.

Поступово програми олімпійської освіти і виховання розповсюджуються в дитячих та молодіжних установах. В останній час ці проблеми висвітлюються в дослідженнях багатьох науковців [1-8]. Всі автори наукових робіт вказують на значущість та необхідність гуманізації виховної діяльності, звертають увагу на гуманістичний характер ідей олімпізму, який за своєю сутністю та цільовими настановами виступає вагомим фактором всебічного розвитку людини. Всі програми олімпійської освіти і виховання дітей

і молоді будуються з урахуванням місцевих традицій регіону, спортивних досягнень атлетів, особливості географічного розташування тощо.

На створення в Україні дієвої фундаментальної системи олімпійської освіти спрямована спільна діяльність НОК, ОАУ та Українського Центру олімпійських досліджень та їх відділень [1], проте вона в більшій мірі розбудовує засоби та методи інтеграції олімпійської освіти в навчальний процес загальноосвітніх закладів, водночас впровадження олімпійської освіти у роботу позашкільних навчальних закладів (ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ тощо) потребує подальшого вивчення та розвитку.

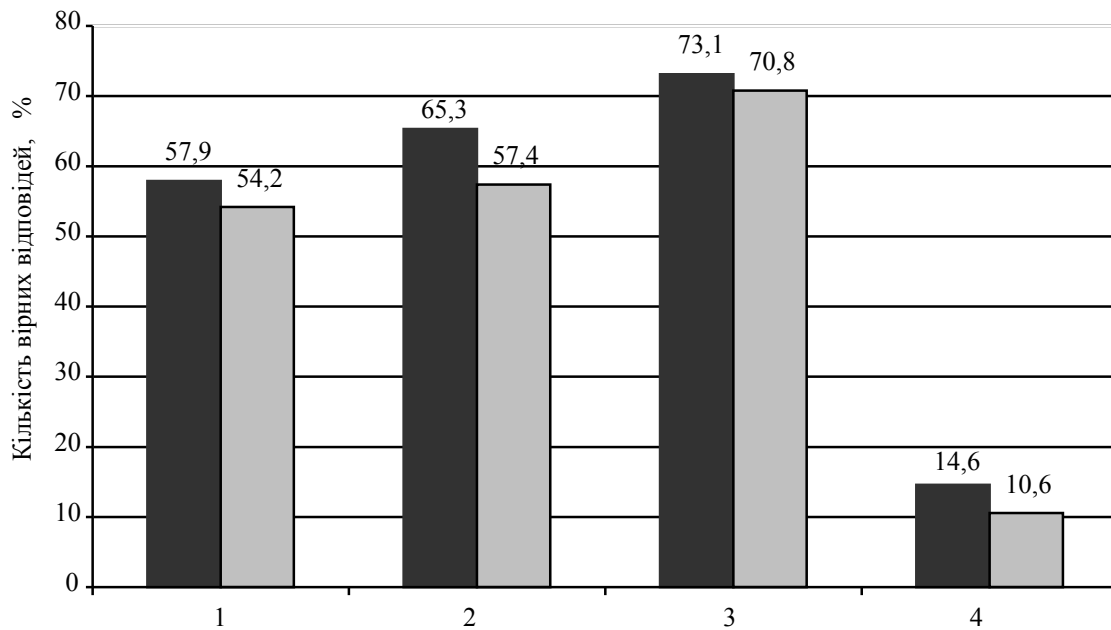
Робота виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи факультету фізичної культури і спорту Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського за темою «Науково-методичне обґрунтування та забезпечення підготовки спортивного резерву», номер державної реєстрації 0106U001207.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Метою роботи є вивчення рівня та структури олімпійських знань учнів загальноосвітніх закладів та юних спортсменів Автономної республіки Крим.

Завданнями роботи є вивчення рівню знань школярів та юних спортсменів Автономної республіки Крим про олімпійський рух, факторів впливу занять спортом на рівень олімпійських знань школярів Криму а також визначення перспектив подальшого вдосконалення системи олімпійської освіти в Криму.

Методи й організація дослідження. Під час дослідження використовували наступні методи: аналіз, синтез, систематизація наукової та науково-методичної літератури, опитування, анкетування, методи математичної статистики. Дослідження було організовано під час педагогічної практики студентів факультету фізичної культури і спорту в загальноосвітніх та позашкільних спортивних закладах Автономної республіки Крим. Було здійснено анкетування 642 школяра з 20 навчальних закладів міст та сіл Криму. Анкета була розроблена відповідно до рекомендацій для

Ріс. 1. Порівняння відсотку вірних відповідей у школярів Криму які займаються та не займаються спортом. (1 – питання щодо історії Олімпійських ігор Стародавньої Греції, 2 – питання щодо відродження Олімпійських ігор і історії Олімпійських ігор сучасності, 3 – питання щодо олімпійських видів спорту та Олімпійського руху України, 4 – питання щодо Олімпійського руху України).

шкільних вікторин з Олімпійського спорту [2] містила питання, які відображали рівень знань учнів щодо Олімпійських ігор Стародавньої Греції, Відродження Олімпійських ігор і історії Олімпійських ігор сучасності, олімпійські види спорту та Олімпійського руху України а також питання про Олімпійських чемпіонів з України та олімпійців Криму.

Результати дослідження.

В результаті проведених досліджень було встановлено, що 66,1 % опитаних школярів Криму регулярно займаються в секціях з різних видів спорту, при цьому в сільській місцевості їх відсоток склав 71,4 %, в містах – 64,1 %. Стато-математична обробка отриманих даних показала, що школярі Криму дали правильні відповіді на 55,6 % питань пов'язаних із історією Олімпійських ігор Стародавньої Греції та на 63,0 % з відродження Олімпійських ігор і історії Олімпійських ігор сучасності. На питання щодо олімпійських видів спорту та Олімпійського руху України правильні відповіді дали відповідно 70,2 % та 13,8 % учнів. Причому 97,2 % школярів знали що Олімпійські ігри почали проводитися в Греції, але лише 38,9 % вірно відповіли де саме. Чим нагороджували переможців Олімпійських ігор знали 50,6 %, засновника сучасного олімпійського руху – 68,6 % а теперішнього керівника МОК лише 28,8 %. Високий відсоток правильних відповідей школярі Криму дали на запитання щодо кількості гравців в команді під час змагань по футболу – 92,8 %. Гірше всього учні знали хто зі спортсменів-українців завоював найбільшу кількість олімпійських нагород – 13,8 %.

Найвищий рівень вірних відповідей на питання пов'язані з історією Олімпійських ігор Стародавньої Греції встановлено в учнів 6 класів – 67,7 %, На питання щодо відродження Олімпійських ігор сучасності та олімпійських видів спорту найбільшу кількість вірних відповідей дали учні 9 та 7 класів відповідно 68,8 % та 83,3 %. Про Олімпійський рух України кращі відповіді спостерігали в 7 класах – 28,4 %.

В той же час достовірних розбіжностей в кількості загальних вірних відповідей між школярами Криму різного віку не встановлено ($p > 0,05$).

Порівняння рівню знань школярів які займаються спортом та тих що не займаються встановило, що юні спортсмени мають кращі знання з олімпійської тематики: з історії Олімпійських ігор Стародавньої Греції на 3,7 %, із відродження Олімпійських ігор і історії Олімпійських ігор сучасності на 7,9 %, з олімпійських видів спорту та Олімпійського руху України на 2,3 % та 4,0 %. В той же час позитивної кореляційної залежності між рівнем знань про олімпійський рух та заняттями спортом не встановлено ($r = 0,12$). Отже поряд із зростанням інтересу молоді до спорту, Олімпійських ігор відмічається слабке засвоєння ними знань, а можливо й ідеалів, цінностей і традицій олімпізму.

Встановлено, що 15,8 % опитаних школярів були не в змозі назвати жодного чемпіону олімпійських ігор з України, від 1 до 4 прізвищ змогли назвати 63,6 %, від 5 до 9 – 19,8 % та лише 0,8 % назвали більш 10. 55,8 % учнів не змогли назвати спортсменів-кримчан, які були переможцями, призерами або приймали

участь в Олімпійських іграх. Одне прізвище змогли вказати 24,2 % опитаних, від 2 до 4 – 19,0 %, більше 5 – лише 1 %.

Певні відмінності проявляються у порівнянні знань про українців-переможців Олімпійських ігор та олімпійців Криму у школярів які займаються спортом та тих що не займаються. Учні, які займаються спортом називали в середньому по 3,04+0,13 прізвища олімпійських чемпіонів з України, а ти хто не займається по 2,52+0,14 ($p < 0,05$). Рівень знань про олімпійців Криму у спортсменів був в середньому – 0,93+0,07 прізвища у учнів, які не займаються – 0,60+0,06 ($p < 0,05$).

Аналіз результатів дослідження свідчить про те, що як школярі так і юні спортсмени Криму мають певні знання про Олімпійський рух, але їх знання є досить неточними, розрізненими, потребують вдосконалення та систематизації. Таким чином, постає проблема підвищення ефективності роботи з олімпійської освіти школярів з використанням різних її форм. Особливої уваги потребує блок знань що пов'язані із регіональним компонентом, а саме із джерелами олімпійського руху в Криму, виступами кримських спортсменів на Олімпійських іграх тощо.

Система олімпійської освіти – система відкрита: в її становленні, функціонуванні, розвитку велику роль відіграє середа, яка виступає не тільки як фактор впливу, але й як компонент самої системи. Отримані дані свідчать, що середа спортивного закладу певною мірою позитивно впливає на рівень знань про олімпійський рух у юних спортсменів, проте цілеспрямована робота з олімпійської просвіти вочевидь недостатня. В навчальних програмах для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та училищ олімпійського резерву практично відсутні в розділі «Теоретична підготовка» відомості про олімпійський рух.

Вважаємо за необхідне створення в позашкільних закладах спортивного профілю окремої системи олімпійської освіти і виховання на основі якої необхідно будувати всю виховну систему освітнього закладу. Важливим компонентом такої системи є знання про олімпійський рух (інформаційний блок), який поряд із мотивацією, розвитком здібностей, умінь і навичок та закріпленням типів, зразків, моделей поведінки людини у відповідності з олімпійськими ідеалами [8] є основними показником і компонентом олімпійської культури особистості, пов'язаними з основними цінностями цієї культури.

Висновки.

1. Учні загальноосвітніх та позашкільних спортивних закладів Автономної республіки Крим мають певні знання про олімпійський рух, але вони є досить неточними, розрізненими, потребують вдосконалення та систематизації.
2. Необхідна розробка та впровадження блоку знань, який пов'язаний із регіональними особливостями Криму.
3. Рівень олімпійських знань юних спортсменів Криму достовірно не відрізняється від рівню школярів які не займаються спортом.
4. Необхідне створення та закріплення в нормативних документах позашкільних закладів спортивного профілю окремої системи олімпійської освіти і виховання, яка би забезпечувала високий рівень знань про олімпійський рух, мотивації, закріплення типів, зразків, моделей поведінки юних спортсменів у відповідності з олімпійськими ідеалами.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у створенні та розбудові системи олімпійської освіти і виховання для позашкільних закладів спортивного профілю, яка сприятиме вдосконаленню олімпійської культури юних спортсменів.

Література:

1. Булатова М. Олимпийская академия Украины: приоритетные направления деятельности / М. Булатова // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – №2. – С. 5-12.
2. Булатова М.М. Олімпійська освіта у системі навчально-виховної роботи загальноосвітніх навчальних закладів України / М.М. Булатова, В.М. Єрмолова. – К.: Олімпійська література, 2007. – 44 с.
3. Вацеба О. Актуальные вопросы олимпийского образования в учебно-воспитательном процессе учеников общеобразовательных школ (на примере г. Львова) / О. Вацеба, В. Юхимук // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – №2. – С. 87-92.
4. Дивинская Е. Регионально-исторический аспект как составная часть олимпийского образования / Е. Дивинская // Теория и практика физической культуры. – 2001. – № 7. – С. 52-53.
5. Лубышева Л.И. Интеграция спортивного и олимпийского воспитания в образовательном пространстве школы / Л.И. Лубышева // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – №2. – С. 36-40.
6. Поликарпова Г.М. Олимпийское образование и воспитание как предмет педагогического исследования: дис. ... доктора пед. наук: 13.00.01 / Новгород, 2003. – 414 с.
7. Родиченко В.С. Российская система олимпийского образования (авторский анализ выполнения организационно-методической концепции) / В.С. Родиченко // Наука в олимпийском спорте. – 2007. – №2. – С. 17-21.
8. Столяров В.И. Олимпийское образование и спартианская система воспитания / В.И. Столяров. – М.: Гуманитарный Центр «Спарт» РГАФК, 1998. С. 71-233.

Надійшла до редакції 18.01.2011 р.
Мутьев Андрей Векторович
dsport76@mail.ru